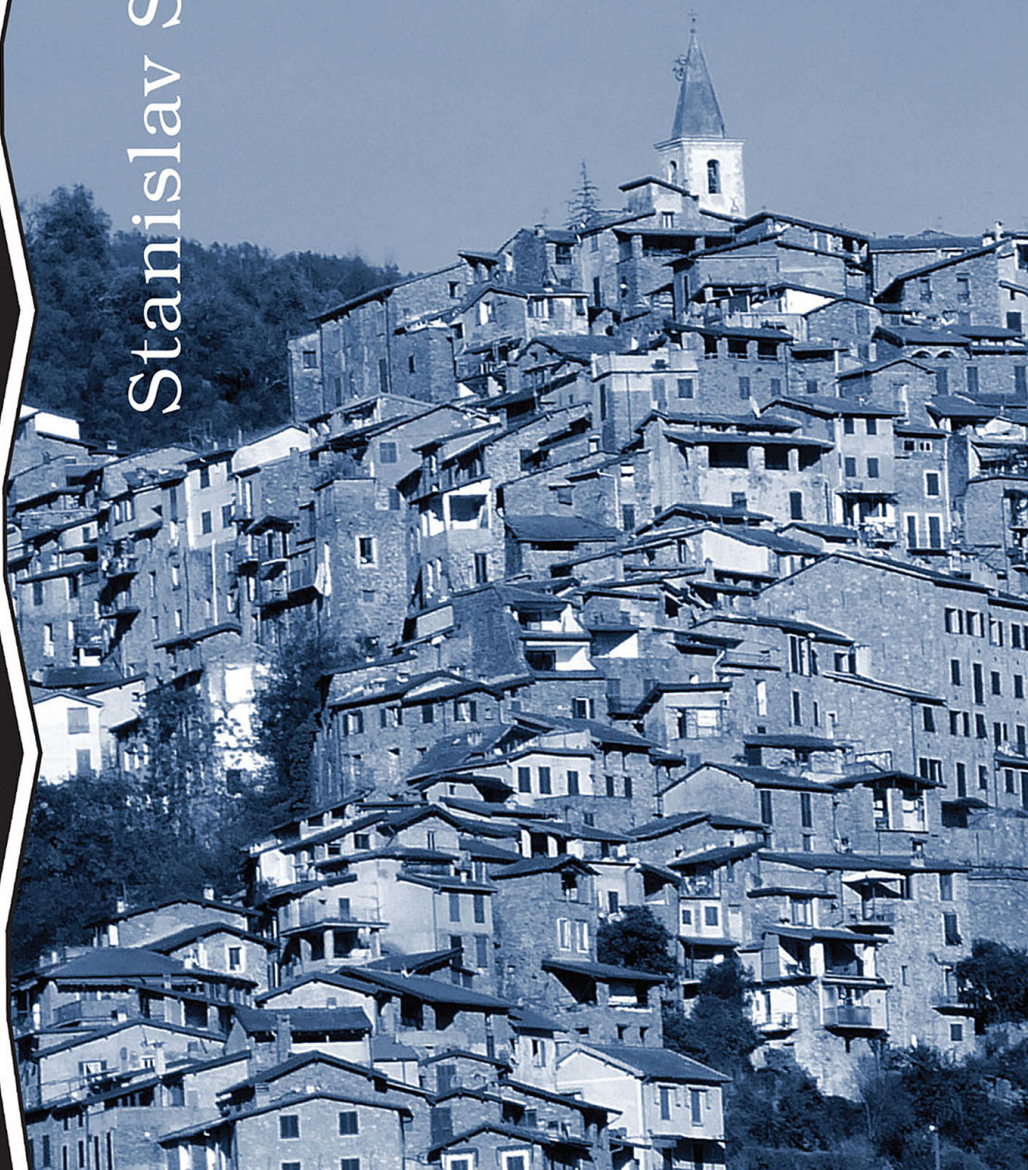

Stanislav Struhar

VÁHA SVĚTLA

Stanislav Struhar

VÁHA SVĚTLA

román

VOLVOX GLOBATOR

Stanislav Struhar

Das Gewicht des Lichts

Přeložil Pavel Vrtílka

Kniha vychází s podporou rakouského Spolkového ministerstva pro výuku, umění a kulturu

Gefördert aus den Mitteln des Bundesministeriums für Unterricht, Kunst und Kultur

Copyright © Stanislav Struhar, 2014

Translation © Pavel Vrtílka, 2014

ISBN 978-80-7511-064-0

ISBN 978-80-7511-065-7 (epub)

ISBN 978-80-7511-066-4 (pdf)

*Na této straně
bylo věnování
pro Stanislava
mého milovaného syna
a je tam
dosud*

Z myšlenek vytrhla Fabiana němčina ženy, která se posadila vedle něj. Kradmo se na ni podíval. Jeho pohled sklouzl po jejích blond vlasech a pak utkvěl na mladé tváři muže, který stál u ní a ke kterému mluvila. Pomalu se otočil zpátky k oknu, podíval se zase ven. Německý jazyk slychal často, někdy dokonce důvěrnou vídeňštinu, do konverzace se však pouštěl zřídka kdy.

Jakmile vlak vjel do další stanice metra, chystal se vystoupit. Žena se na něj podívala a usmála se, vzala muže za ruku a stoupla si. Tohle není žádný Ital, řekla tlumeným hlasem, než vykročila za mužem ke dveřím.

Večerní světlo bylo mírné, některé domy již stály ve stínu, ulice v centru však pulzovaly životem, byly pestré a hlučné, rozmanitost jazyků a hlasů. Na náměstí Piazza Navona vystupovali pouliční umělci, a na Campo de' Fiori byly všechny stoly obsazené. Smích co chvíli přehlušil melodie muzikantů, ulicemi vanula vůně jídla. Večer protínala ze všech stran světla z oken a luceren, děti si hrály přede dveřmi svých domů. Byl to dosud nejteplejší den v tomto roce, a nálada dávala tušit, že noc bude asi dlouhá.

Když se loudal přes Tiberu, stmívalo se. Nábřežní cesty byly liduprázdné, pod hustými listnatými stromy sotva patrné. Večer tu působil podivně tísnivě, nebe se zdálo být tak blízko, město opuštěné a pochmurné. Hned první ulice za mostem, vklíněná mezi řady domů, však zářila ve světlech; jako by den teprve začínal, v Trastevere panoval čilý ruch.

I teď dřepěli oba bezdomovci na rohu ulice, a zase jim před nohama leželi dva velcí psi se dvěma štěňaty. Nikdo jim nevěnoval pozornost; obrácení jeden k druhému se ti muži usmívali a mumlali, láhev vína po ruce mezi spacáky. Hlučná byla tato ulice, a jako vždy se v zahrádkách na blízkém náměstí setkávali mladí lidé, jejich hlasy zněly vzrušeně, na zemi se leskly kapky nápojů a zmrzliny. Již před náměstím Fabian

zrychlil krok, odbočil do postranní uličky, otevřel domovní dveře a ještě jednou se podíval k zahrádkám. Silvio a Chiara se usmívali jeden druhému do očí, zahloubaní do rozhovoru, sklenice měli prázdné.

Rozsvítil až v kuchyni, neboť okno z kuchyně se otevíralo dozadu do malého dvora. Později zapnul jen stolní lampu v ložnici. Chvilí tiše ležel, nakonec sáhl po knize na nočním stolku. Potom jeho pohled doputoval k nočnímu stolku na druhé straně postele. Knihu, která na něm ležela, pokrývala jemná vrstva prachu. Otočil hlavu k oknu, a zíraje do tmy dvorku položil si knihu na břicho. Ruka mu sklouzla na prázdnou polovinu postele, a on zavřel oči.

Pokoj ležel v jasném denním světle. Otevřel okno a vyšel na balkón. Tato vlhá a prosvětlená rána od samého začátku miloval, nyní však věděl, že déle už je nesnese. Vrátil se do obýváku, posadil se a vzal do ruky mobilní telefon.

„Konečně!“ řekl jeho strýc. „Nemohu tě zastihnout.“

„Já vím,“ zamumlal, pohled upřený na velkou skříň stojící v předsíni naproti obývacímu pokoji.

„Byl jsi už u Rinaldiových?“

„Včera jsem u nich byl.“

„Opravdu nechtějí prodat tu internetovou kavárnu?“

„Ne, Mattia ji převzal,“ odpověděl, a vybavila se mu vzpomínka na to, jak poprvé vstoupil do té místnosti; jak Lucilla pustila jeho ruku a odběhla zpátky do předsíně, aby si vzala ze skříně ty nové šaty.

„Měli by ji raději prodat,“ řekl strýc.

„Jaképak je ve Vídni počasí?“

„Prší.“

„A už je ti líp?“

„Ne.“

„Mluvil jsi už s tou svou známou?“

„Proto se tě snažím zastihnout. Kerstin bude mít brzy všechny byty připravené, pak se hned můžeš nastěhovat.“

Zatímco strýc vyprávěl o Ligurii, Fabian strnule hleděl na otevřené dveře balkónu. Vzpomněl si na to, jak mu Lucilla v těch nových šatech padla do klína, položila mu ruce kolem krku a vyptávala se na Vídeň; a jak jí zeslábl hlas, když se ptala, jestli chce opravdu zůstat u ní v Římě.

„Než se vypravím do Ligurie, přijedu tě ještě navštívit,“ řekl, když vtom u domovních dveří zazvonil zvonek. Rychle se rozloučil, položil telefon na stůl a rozeběhl se ke dveřím. Nebyl to pošťák, jak si myslel, ale do domovního telefonu odpověděl Silvio. U dveří do bytu pak pozdravil Silvio ještě jednou, než spustil:

„Máš mobil buď vypnutý, nebo obsazený. Chtěl jsem tě pozvat na piknik.“

„Na piknik?“

„Mám všechno s sebou,“ řekl Silvio a ukázal na svůj batoh.

Cestou se Silvio opatrně zeptal, jestli to u Rinaldiových trvalo dlouho. Ne, odpověděl Fabian a hned se omluvil, že mu nezavolal. Silvio řekl, že to chápe, a potom vyprávěl, že musel pomáhat bratrovi při koupi ojetého auta. Když líčil groteskní příhodu, ke které došlo během zkušební jízdy, Fabian se zasmál a řekl, že něco podobného zažil se svým strýcem.

V parku Villa Borghese Fabian ztichl. Když tu byl naposledy, stromy mlčely, jejich koruny byly prořídle a strnulé. Nyní však byl brzký příchod léta všudypřítomný, zelené listy se hýbaly v mírném vánku, tráva byla vlhá, zpívali ptáci. Silvio vybral místo, kde byl stín i slunce zároveň, potom také ztichl. Jeho mlčení však působilo podivně neklidně. Když vytáhl z batohu dvě plastové krabičky a malé lahve minerální vody, zeptal se Fabian:

„Co bys dělal, kdybych nebyl doma nebo neměl chuť jít s tebou ven?“

„Určitě by mě něco napadlo,“ odpověděl Silvio a otevřel krabičky.

„To je ale od Chiary milé.“

Silvio se usmál, podal mu jednu z krabiček a řekl, že zítra musí pomoci babičce na zahradě. Chvilí vyprávěl o své babičce a o každoročních starostech se zahradou, a když svou krabičku vyprázdnil a natáhl se na záda, zase ztichl. Pak ale prohodil do koruny stromu nad sebou:

„Budeš nám chybět.“

„Vy mně taky.“

„Potřebuješ čas. Překonal bys to i tady.“

„V Římě ne. Nedokážu se ani zajít podívat na hřbitov. Nejhorší je to doma.“

„O kolik bytů se vlastně budeš starat?“ zeptal se náhle Silvio a zajel si rukou do vlasů, černých a tak hustých, že se v nich jeho prsty ztratily.

„O pět.“

„Opravdu tam nikoho neznáš?“

„Ne. Bude to pro mě všechno nové. Ale to je právě dobře.“

„Jak tvůj strýc přišel na ten nápad, že bude v Ligurii pronajímat prázdninové byty?“

„On chtěl vždycky do Itálie.“

„A jak mu je? Už může vstávat?“

„Nemůže. Daří se mu špatně.“

„Tyhle zatracené mrtvice,“ zabručel Silvio a posadil se. Dopil zbytek minerální vody a prázdnou láhev i s krabičkou strčil do batohu. I Fabian zavřel svou krabičku a láhev do batohu, a pak se s úsměvem zeptal, jestli se Chiara doma učí. Silvio se na něj podíval, a také se musel usmát. Zavřel batoh a odpověděl, že Chiara si předsevzala, že studium dokončí.

„Pojďme se ještě trochu projít,“ navrhnul a vstal.

„Dobře.“

„Jsem zase nezaměstnaný,“ poznamenal, když se Fabian zvedl. „Firma si už údajně nemůže dovolit ve skladu žádné zaměstnání.“

Mluvil o firmě a nešetřil posměchem a ironií, a jeho oči ustavičně jiskřily. Když pak v zahrádce objednával cappuccino, zčistajasna se mladé servírky zeptal, jestli by tu snad pro něho

neměla nějakou práci. A dál by s ní laškoval a smál se, kdyby mu nezazvonil mobilní telefon a babička ho nebyla požádala, aby jí obstaral léky z lékárny.

Rozloučili se spolu už na kraji parku. Fabian se usmál, ještě jednou zamával, pak se otočil na druhou stranu. Věděl, že se s ním už nesetká. A když přišel domů, byl již pevně rozhodnut, že do Vídně strýce navštívit nepojede. Přiložil telefon k uchu, padl na pohovku a zaklonil hlavu. Hlas paní Rinaldiové mu přišel podivně tlumený, do jejích slov pronikal mírný třes. Mattia přece nepotřebuje byt tak naléhavě, otec se špatně vyjádřil, chtěl jen vědět, kdy přibližně by ho mohl mít.

„Já vím. Ale já chci prostě do Ligurie dříve.“

„Už nás nepříjdeš navštívit, že mám pravdu?“

Nechtěl jí lhát. Neboť ona měla pro něho vždy pochopení a byla ochotná mu naslouchat. Ukončil rozhovor a položil telefon na stůl. Lucilla jí byla podobná, také ona měla pěkný úzký obličej a velké tmavé oči, černé vlasy nosila nakrátko. Obě byly jemné a citlivé, Lucilla však měla bojovnou povahu. Tím se zase podobala otci, a ten to od ní dostával pocítit.

Fabian si pomalu lehl, a jeho pohled utkvěl na policiče na knihy. Vzpomněl si, jak mu Lucilla naposled předčítala. Měli to v oblibě, jeden druhému předčítat, dát knize přednost před televizí. Jemu bylo zpočátku nepříjemné, když musel číst, kvůli akcentu a špatné výslovnosti, docela brzy ho to však začalo bavit. Za teplých nocí měli dveře na balkón i okna otevřená, a v zimě v bytě často hořely svíčky. Občas spolu o těch příbězích hovořili, pokoušeli se je měnit, přemýšleli, jak by se asi daly vyprávět dál. Lucilla si přála, aby spolu napsali knížku, vypravovali o svém životě, on se však domníval, že na to jsou spolu teprve krátce a příliš mladí. Je přece spousta tenkých knížek, namítala.

Přešel řeku a mířil k Piazza Navona, den byl slunečný a teplý. Vyměnil pár slov s Alfonsem, mladým číšníkem, objednal si jídlo a díval se po náměstí. Obklopen hlasy pozoroval lidi,

pak pomalu jedl. Po jídle vzal telefon. Objevilo se upozornění na zmeškaný hovor. Chtěl s ním mluvit Mattia. Jakýsi starší, elegantně oblečený muž s velkým psem se zastavil uprostřed náměstí, a někteří z hostů v zahradce spatřili, jak pes udělal hromádku. Když se muž skláněl k hromádce a odklízěl ji do sáčku, od stolů se ozýval smích.

„Chutnalo?“ zeptal se Alfonso, a Fabian se otočil k němu. Moc, odpověděl, pochválil jeho kuchyni a objednal si espresso. S úsměvem hleděl za Alfonsem, a když se vzdálil, přiložil k uchu telefon. Již v Mattiově pozdravu, který byl při jeho chraptivém hlase sotva srozumitelný, byla nervozita. Jeden z počítačů nešel zapnout, ale kamarád už mu ho opravil.

„To se občas stává,“ řekl Fabian. „Jinak je všechno v pořádku?“

„Na čerpací stanici se toho dělo víc.“

Mattia vypadal jako jeho otec, byl malý a silný, hlavu nosíval vyholenou. A třebaže byl pro svého otce zklamáním, neboť vždy patřil k těm neschopným, rozuměl si s ním v celé rodině nejlépe. Internetovou kavárnu zřídili pro Mattiu, ovšem neodpovídala jeho očekáváním – byla špatně navštěvovaná, vynášela příliš málo. Tak se Mattia chopil příležitosti a předal ji Lucille, když o ni projevila zájem. Nikdy by tu nenašli práci, řekl tehdy otci, který považoval za nespravedlivé, že Lucilla kromě bytu dostala také internetovou kavárnu. Kavárna se však později vrátí Mattiovi, bylo poslední otcovo slovo, po tom, co Lucilla slíbila, že své studium nepřerušší. Od té doby Lucilla pravidelně chodila na univerzitu. Často přicházela po přednáškách do kavárny a zůstávala až do konce, učila se nebo pomáhala Fabianovi, a občas s sebou přivedla některou z kamarádek. Těšilo ji, když si popovídal s hosty, byla šťastná, když nacházel nové přátele. Bylo jejím velikým přáním, aby se její vlast stala i jeho vlastní.

Na zahradce byla většina stolů volná, a Alfonso by se pustil do rozprávění, Fabian mu však popřál hezký den a odešel. Krátký rozhovor s Mattiou ho zaměstnával. Obával se, že Mattia brzy zavolá znovu.

Přikutálel se k němu fotbalový míč. Kluci se na něj podívali, jejich rozpálené tváře prozrazovaly, že byli vytrženi ze hry. Kopl jim míč zpátky a všiml si dvou policistů, stojících na druhé straně náměstí. Jakmile se kluci zase pustili do své hry, policisté se usmáli. Potom jednoho z kluků volal domů nějaký muž, který se vykláněl z okna, pravděpodobně jeho otec, a když se spolu ti dva začali hádat, policisty to rozesmálo. Fabian také hrával rád fotbal, když byl ještě dítě, jenže se při tom hádal jen s maminkou. Už jako kluk věděl, že se jí nesmí vyptávat na svého otce.

Kolem Piazza Navona byl klid. Znal tu každé okno a každé nároží, jeho cesta domů vedla těmito ulicemi už dlouho. Tentokrát je však procházel beze spěchu, dokonce své kroky ještě zpomalil. Na mostě přes řeku se nakonec zastavil, aby se podíval na lidi, kteří seděli na břehu Tiberského ostrova. Jejich hlasy nebylo pro šumění řeky slyšet, i jejich smích byl bez hlesu. Ten ostrov mu ukázala Lucilla, bylo to den po oné slavnosti, na které se spolu seznámili. Mrholilo, obloha byla zamračená, ostrov liduprázdný. Lucilla byla první dívka, kterou políbil, a nikdy nezapomene, jak se při tom usmívala, protože to cítila. Tehdy byl poprvé v Římě, bylo to na jaře, když mu umřela matka. Vzal ho s sebou strýc, zůstali ve městě skoro dva týdny. Nikdy by nedokázal zapomenout, jak se ho Lucilla zeptala na rodiče a jak jí musel odpovědět, že je v Římě se strýcem, protože kromě něho už nikoho nemá. Nikdy nezapomene, jak ho před jeho odjezdem držela v objetí a šeptala mu do ucha, že ho bude mít ráda tolik, jako ho měla ráda jeho maminka.

Otevřel okno a vyhlédl na dvůr. Jeho staré jízdni kolo stálo jako vždy opřené o zeď, ale to nové, které daroval Lucille k Vánocům, zmizelo. Rychle vyšel na schodiště, podíval se do přízemí a pak vyběhl nahoru do nejvyššího patra, ale kolo bylo pryč. V nejvyšším patře ho nechal stát krátce před Vánocemi, a když byla Lucilla na Štědrý den zaneprázdněna vařením, tajně ho přinesl. Nebyla schopna slova, když dostala ten dárek, to bílé kolo, které viděla na podzim ve výloze a tolik se jí líbilo.

Svoje staré kolo dala Lucilla jednomu uprchlíkovi, jednomu z těch mladých černých Afričanů, s nimiž si občas povídala v parku u Kolosea. Hned jak dostala nové kolo, přišla s tímhle nápadem. Že je to dámské kolo, tomu muži nevadilo, nasedl a rozzářil se radostí, jeho kamarádi tleskali a smáli se. Fabian se smál s nimi, Lucilla se posadila na nosič a dloubala ho prsty do žeber. Také doma, v koupelně a v kuchyni, se oba smáli. Až když přišli do obývacího pokoje, každý s talířem v ruce, ztichli. Lucilla snědla jen polovinu svojí porce, nechala stát talíř na stole a lehla si na pohovku. Pokrčila jednu nohu, ruce sepnuté na bříše, a zamyšleně se dívala do stropu. Když snědl poslední sousto a chtěl odnést talíř do kuchyně, natáhla k němu ruku. Položil talíř zpátky na stůl, posadil se a vzal ji za ruku, pak se položil k ní. Přivinula se těsně k němu a řekla, že kdyby chtěl jednoho dne pryč z Říma, odejde s ním.

Její rodiče mohli to nové kolo spatřit teprve začátkem roku. Dokonce i otec měl radost ve tváři, než se zeptal, co teď bude s tím starým. Lucilla se vyhnula jeho pohledu, a Fabian rychle řekl, že jí ho nejspíš někdo ukradl. Kdo prosím vás krade tak stará kola, řekla si matka jakoby pro sebe. On by to kolo opravil, mohla ho mít matka, zamumlal otec se zamračenou tváří. A jestli stálo na dvoře, zeptal se. Lucilla věděla, že otec bude za zloděje považovat někoho z cizinců, podívala se na něj s upřeným pohledem, a když se pak mezi nimi rozpoutala hádka, propukla v pláč. Už ho nechce nikdy vidět, byla poslední slova, která vypustila ze rtů. Fabian ji chtěl vzít kolem ramen, ona se však jeho ruce vyhnula, nasedla na kolo a rozjela se. Jela bezcílně centrem města, podél řeky k Andělskému hradu, on za ní. Na cestě domů zpomalila, a když odstavila kolo na dvoře, čekala na schodišti. Teprve pak se nechala obejmout. Doma otevřela skříň a zeptala se, jestli má začít s vařením, nebo jestli ji nechce pozvat do restaurace. Rád by ji pozval, odpověděl, a ona vytáhla svoje nové džíny. Zmínil jméno její oblíbené restaurace, která byla v jedné ulici vedle Campo de' Fiori, a to jí na rtech rozehrálo úsměv. Cestou vyprávěla o uni-

verzité, o kamarádkách, a oči se jí leskly. Držel ji za ruku a naslouchal, přál si, aby jí zavolala matka. Její matka jí totiž občas zatelefonovala, když se Lucilla pohádala s otcem. Ten večer byla restaurace poloprázdná a tichá. Poté, co dostali jídlo, však vešly dva páry. Fabian ihned zaslechl jejich němčinu, ale nepohlédl na ně. Lucilla se na něj podívala, jen letmo a nenápadně, mezitím co mluvila, a on věděl, že se ho brzy zeptá, jestli jsou to Němci, Švýcaři nebo dokonce Rakušané. Jsou to Rakušané, odpověděl pak, mluví burgenlandským dialektem. Pohladil ji po tváři, a ona řekla, že celou pizzu nezvládne. Se sklenkou vína v ruce mluvila zase o univerzitě, a úsměv na jejích rtech se vlnil v jemném lesku. Burgenlandští si objednali jídlo, nechali si přinést láhev vína, ženy potom začaly vyprávět legrační příběhy ze svého všedního dne v zaměstnání. Když jedna z nich spustila ve vídeňském dialektu, poslouchal ji Fabian pozorně. Napodobovala jednu novou kolegyni, která k nim do firmy přišla z Vídně, a on musel myslet na Rudiho, svého spolužáka z gymnázia, jak se tehdy všichni smáli jeho němčině. Lucille zazvonil telefon. Byla to Giulia, její přítelkyně. Fabian se obrátil k oknu a vzpomínal, jak se Rudi jednou pral s Emrem a přitom křičel, burgenlandská němčina zní přece jen lépe než němčina turecká. Do ucha mu pronikl Lucillin smích, podíval se na ni. To by se mělo oslavit, řekla do svého telefonu, a on se usmál. Počkal, až se s Giulii rozloučí, pak se zeptal, jestli je něco nového. Lucilla si položila ruce na obličej, nechala je spadnout do klína a řekla, že Giulia je těhotná. Carlo se raduje jako blázen, nemůže vůbec uvěřit, že se stane otcem. Lucilla by si ještě ráda objednala sklenku vína, on však chtěl jít, vypít si skleničku někde jinde. Už venku přede dveřmi začala mluvit o Giulii, a vyprávěla o ní pak celou cestu do Trastevere. V malé kavárně poblíž jejich domu je štangasti pozvali na sklenku vína, a Lucilla přímo zářila dobrou náladou. Přesto byla brzy unavená, mluvila málo, už se nesmála. Venku před kavárnou ji k sobě přitisknul, nakonec ji vzal do náručí. Donesl ji až do postele, jemně ji držel ve svém teple. Když jí přinesl

sklenici vody, o kterou ho požádala, už skoro usínala. Napila se a poprosila ho, aby si k ní lehl. Rukama ho obejmula kolem krku, on ji políbil na šíji, a ona se zeptala, jestli by chtěl radši syna, nebo dceru. Zarazil se, dříve než odpověděl, že je mu to jedno. Ona by chtěla mít oba, ale nejprve chlapce. Chlapečka, co by měl takové pěkné tmavé vlasy, říkala hladíc ho po hlavě. Jestlipak by si přál, aby se jeho syn učil německy. Ano. O čem se bavili ti Rakušané, ptala se dál, a ruku nechala položenou na jeho hlavě. Následovalo ticho, a on viděl, jak se noří do spánku; jak opouští ložnici, jak pomalu opouští jeho.

Ženské hlasy ho vytrhly ze čtení. Lucilla se smála podobně, když chodívala na univerzitu v doprovodu svých kamarádek, které ji vyzvedly. Někdy běžel na balkón a díval se za ní, měla kamarádkám vyprávět právě tolik co ony jí, už řeč jejího těla naznačovala, jak velké bylo její vzrušení.

Zavřel knihu a položil ji na stůl. Vzpomněl si, jak Lucilla říkala, že by se svým studiem kdykoliv přestala, pokud by si to přál. Ležela na zádech, hleděla do stropu, když se na ni podíval a zeptal se, pročpak by si to měl přát. To je jedno, odpověděla, chtěla jenom, aby to věděl. On se zeptal, jak na ten nápad přišla, ona se však k němu jen beze slova přitulila. Rychle mu rukou zakryla ústa, protože věděla, že by se ptal dál.

Zvenku se ozvaly hlasy mužů, vstal a vyšel na balkón. Přistoupil k zábradlí a uviděl dva muže a dvě ženy, jak nakládají do auta tašky a nafukovací matrace, očividně se chystali jet k moři. Také on a Lucilla se svými přáteli rádi jezdívali k moři. Někdy ten nápad dostali oni, jindy někdo zatelefonoval, že má volný den, pak šlo všechno rychle a Lucilla se tím více těšila. Často se ptala, co si má obléknout, a byly dny, za kterých se převlékla až třikrát. A když něco málo zhubla nebo přibrala, bylo pro ni téměř nemožné najít mezi svými bikinami ty, které by jí padly. Pokaždé se však přesvědčil, že není žádnou výjimkou. Mezi svými přítelkyněmi byla nejchoulostivější, nesnesla mnoho slunce a ve studené vodě se třásla, přesto milovala